

Tööõpetus

KEHTESTATUD

Türi Põhikooli direktori

18.09.2020 käskkirjaga nr 12

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tööõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- 2) õpib vaatlema, tundma ja hindama esemelist keskkonda;
- 3) tunneb ning kasutab mitmesuguseid materjale ja töövahendeid ning lihtsamaid töötlemisviise;
- 4) mõtleb välja loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- 5) töötab ohutult üksi ja koos teistega;
- 6) hoiab puhtust kodus ja koolis ning täidab isikliku hügieeni nõudeid;
- 7) teab tervisliku toitumise vajalikkust;
- 8) hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest.

2. Õppeaine kirjeldus

I kooliastme tööõpetust iseloomustab loov käeline aktiivsus, mis on oluline õpilase füsioloogilises ja vaimses arengus. Tööülesannete valikul lähtutakse eesmärgist arendada laste vaimseid ja füüsilisi võimeid: motoorikat, tähelepanu, silmamõõtu, ruumitaju, kujutlusvõimet jne. Õpilased töötavad erinevate materjalidega, võrdlevad nende omadusi ja töötlemise viise. Omandatakse oskus käsitseda lihtsamaid tööriistu ning kasutada õigeid esmaseid töövõtteid. Oluline on arendada oma töö kavandamise oskust, kasvatada iseseisvust otsustusi tehes ning kujundada leidurivaistu.

Õpetaja kavandab tööülesanded selliselt, et lubatud ja oodatud oleksid mitmesugused lahendused ning õpilastel jääks võimalus rakendada oma fantaasiat. Pööratakse tähelepanu tööle ning tulemuse esteetilisusele. Arutletakse leitud põnevate ideede üle ja innustatakse loovast tegevusest rõõmu tundma. Igal õppeaastal tehakse ühistöid või korraldatakse aineprojekte. Nende käigus õpitakse koos teistega töötama, üksteist abistama, teiste arvamusi arvestama ning oma arvamusi põhjendama. Kuna käsitööõpetuse tundide põhisisu on loominguline praktiline tegevus, on sel ainel täita emotsionaalselt tasakaalustav ülesanne õppes.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;

- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) lõimitakse õppesse võimaluse korral teisi õppeaineid, kohaldades üldõpetuse põhimõtteid;
- 6) arvestatakse tööplaani koostades ka teistes ainetes õpitavat;
- 7) arvestatakse, et õppetegevus on rakendusliku suunitlusega; teooria osa ei ületa 1/3 õppetunni mahust;
- 8) peetakse silmas, et teoreetiline ja praktiline osa vahelduvad sujuvalt vastavalt õpilaste suutlikkusele ning edasijõudmisele;
- 9) innustatakse õpilasi oma arvamust avaldama; ühiselt arutletakse õpetusega seotud teemadel ning pööratakse tähelepanu väärtuskasvatusele;
- 10) jälgitakse, et õppimine on vaheldusrikas, et võimaldada läbida erinevaid tööliike ja teemasid, katsetada mitmesuguste materjalide töötlemist ning tutvuda nende omadustega;
- 11) on rõhk käelisel tegevusel (õpitakse kasutama mitmesuguseid lihtsamaid tööriistu ja -vahendeid, töödeldakse materjale) ning loovusel (kavandamine, toote/töoeseme täiendamine või kaunistamine, viimistlemine);
- 12) tagatakse, et klassis luuakse asjalik ja meeldiv tööine õhkkond ning toetatakse õpilase loovust ja omaalgatust.

3. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

1. Tööõpetuses on oluline õpetaja hinnang tehtud tööle.
2. Õpetajapoolne suunamine aitab õpilast ise oma tegevusele ning töö tulemusele hinnangut anda.
3. Hinnates arvestatakse õpilase loovust ülesannet lahendades, töö kulgu ja saavutatud õpitulemusi.
4. Lisaks võetakse hindamisel arvesse õpilase arengut, püüdlikkust, töökultuuri ja abivalmidust teiste õpilaste vastu.

4. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool võimaldab tööõpetuse õppeks esmased individuaalsed töövahendid: lõikamisvahendid, mõõtmisvahendid, märkimisvahendid, töövahendid tekstiilitöök, töövahendid meisterdamiseks.
2. Kool võimaldab tööõpetuse õppeks vajalikud materjalid.

5. Teemad, õpitulemused, õppesisu ja –tegevus ja lõiming klassiti

1. klass tööõpetus, 70 tundi (2 tundi nädalas)			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
1. Kavandamine (8 tundi) Eseme vaatlemine. Idee leidmine. Lihtsa eseme kavandamine	Kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid. Kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid.	Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine	Eesti keel: väljendusoskus, kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi. Kunst: julgustada märkama erinevaid visuaalseid nähtusi, leidma oma viisi oma elamuste väljendamiseks kunstiteostena, saatjaks delikaatne suunamine vormiküsimustes.
2. Materjalid (8 tundi) Materjalide päritolu. Töö materjaliga.	Eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne). Võrdleb materjalide üldisi omadusi.	Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.	Loodusõpetus: mõistab, et inimene on osa loodusest, et inimese elu sõltub loodusest. Matemaatika: loendab ümbritseva maailma esemeid; loendab ning liigitab ja võrdleb neid ühekahe tunnuse järgi.

<p>3. Töötamine (16 tundi) Tegevus juhendamise järgi ja töökoha korrashoid.</p>	<p>Töötab õpetaja suulise juhendamise järgi.</p> <p>Julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda.</p> <p>Toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust.</p> <p>Arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle.</p> <p>Tutvustab ja hindab oma tööd.</p>	<p>Töötamine suulise juhendamise järgi.</p> <p>Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.</p>	<p>Eesti keel: kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi, juhendite kohaselt avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta.</p> <p>Matemaatika: hoiab korras oma töökoha, tegutseb klassis ja grupis teisi arvestavalt, mõistes, et see on oluline osa töökultuurist</p>
<p>4. Tööviisid (32 tundi) Materjalide töötlemise viisid. Töövahendid</p>	<p>Kasutab materjale säästlikult.</p> <p>Valib erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid.</p> <p>Käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult.</p> <p>Kasutab paberit ning kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades.</p> <p>Modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest</p>	<p>Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, vestmine, saagimine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine).</p> <p>Sagedasemad töövahendid (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, saag, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine.</p>	<p>Kunstiõpetus: õpilane kasutab töötades värviõpetuse, disaini, kujutamise- ja vormiõpetuse põhimõtteid.</p>

	<p>esemeid.</p> <p>Valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid.</p>	Jõukohaste esemete valmistamine.	
<p>5. Kodundus (6 tundi) Korrastustööd. Hügieen.</p>	<p>Hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid.</p> <p>Selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest.</p>	<p>Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle.</p> <p>Ruumide korrastamine ja kaunistamine.</p> <p>Rõivaste ning jalatsite korrashoid.</p> <p>Isiklik hügieen.</p>	<p>Eesti keel: väljendusoskus, kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi.</p> <p>Loodusõpetus: tunneb huvi looduse vastu ning suhtub loodusesse säästvalt, väärtustab tervislikke eluviise.</p>

2. klass tööõpetus, 35 tundi (1 tund nädalas)			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
<p>1. Kavandamine (4 tundi) Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval.</p> <p>Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p>	<p>Kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid.</p> <p>Kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid.</p>	<p>Tutvustatakse õpilastele rahvuslikke ornamente ja motiive.</p> <p>Suunatakse neid kasutama abimaterjale oma ideede kujundamisel.</p> <p>Õpilane õpib oma kavandit esitlema ja valikuid põhjendama.</p>	<p>Matemaatika: õpilane kasutab mõõtmisvahendeid, loendab ja võrdleb detaile ja esemeid.</p> <p>Eesti keel: oskab oma tegevusi kirjeldada.</p>
<p>2. Materjalid (4 tundi) Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne).</p> <p>Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.</p>	<p>Eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne).</p> <p>Võrdleb materjalide üldisi omadusi.</p>	<p>Erinevate materjalide demonstreerimine.</p> <p>Ülesanded erinevate materjalide äratundmiseks.</p> <p>Materjalide üldiste omaduste võrdlemine (pehme, kõva, rebitav, lõigatav, paindub paindumatu jne).</p> <p>Praktilised katsetused erinevate materjalidega.</p>	<p>Loodusõpetus: mõistab, et inimene on osa loodusest, et inimese elu sõltub loodusest. Teemat käsitledes toetutakse loodusõpetuses õpitavale.</p>

<p>3. Töötamine (8 tundi) Töötamine suulise juhendamise ja lihtsa skeemi järgi.</p> <p>Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.</p>	<p>Töötab õpetaja suulise juhendamise järgi.</p> <p>Julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda.</p> <p>Toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust.</p> <p>Arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle</p> <p>Tutvustab ja hindab oma tööd.</p>	<p>Ülesanded ja õppemängud tähelepanu ja jälgimisoskuse arendamiseks.</p> <p>Õpetaja demonstreerib üksikuid tööetappe, õpilased jäljendavad neid.</p> <p>Ohutu töötamine.</p> <p>Praktiliste tööde käigus õpitakse jälgima ja vaatama õpetaja tööliigutusi, nähtut iseseisvalt katsetama.</p> <p>Võimalusel välditakse igale õpilasele individuaalselt töövõtete näitamist.</p>	<p>Eesti keel: kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi, juhendite kohaselt; avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta, arendab funktsionaalset lugemisoskust.</p>
<p>4. Tööviisid (14 tundi) Erinevad tehnikad.</p> <p>Töövahendid.</p> <p>Töövahendite korrashoid.</p> <p>Säästev tarbimine.</p> <p>Ohutus.</p>	<p>Kasutab materjale säästlikult.</p> <p>Valib erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid.</p> <p>Käsitseb õigesti ning ohutult enim asutatavaid töövahendeid.</p> <p>Kasutab paberit ning kartongi tasapinnaliste ja ruumiliste esemete valmistamisel.</p> <p>Modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest</p>	<p>Materjalide töötlemise lihtsamad viisid: mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine.</p> <p>Erinevate tehnikate integreeritud kasutamine.</p> <p>Töövahendite kasutamine.</p> <p>Jõukohaste esemete valmistamine.</p>	<p>Kunstiõpetus: õpilane kasutab töötades värviõpetuse, disaini, kujutamise- ja vormiõpetuse põhimõtteid.</p> <p>Matemaatika: õpilane kasutab mõõtmisvahendeid.</p>

	<p>esemeid.</p> <p>Valmistab väiksemaid tekstiilmaterjalist esemeid.</p>		
<p>5. Kodundus (5 tundi) Kodu ja töökoha korrashoid. Hügieen. Säästlik tarbimine. Tervislik toitumine.</p>	<p>Tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest.</p> <p>Hoiab puhtust kodus ja koolis, täidab isikliku hügieeni nõudeid.</p> <p>Teab tervisliku toitumise vajalikkust.</p>	<p>Hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses, peab vajalikuks jäätmete sorteerimist;</p> <p>Tegutseb säästliku tarbijana.</p> <p>Selgitab isikliku hügieeni vajalikkust, hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest.</p> <p>Järgib viisakusreegleid.</p>	<p>Inimeseõpetus: materjalide kokkuvõtteid ja säästlik tarbija, käitumine.</p> <p>Loodusõpetus: teab olmeprügi käitlemise põhimõtteid.</p>

3. klass tööõpetus, 35 tundi (1 tund nädalas)			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
Kavandamine (4 tundi) Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Lihtsate kavandamine.	Kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid. Kavandab lihtsamaid esemeid. Märkab esemetel rahvuslikke elemente.	Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ja info otsimine. Lihtsate esemete kavandamine. Vestlused meist ümbritsevatest esemetest.	Kunstiõpetus, matemaatika: mõõtmine, plaani joonestamine.
Materjalid (4 tundi) Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine.	Eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale. Võrdleb materjalide üldisi omadusi, oskab materjale ühendada ja kasutada.	Praktilised katsetused erinevate materjalidega. Materjalide üldiste omaduste võrdlemine.	Loodusõpetus: inimene on osa loodusest. Matemaatika: loendab, liigitab, võrdleb. Emakeel: funktsionaalne lugemine.
Töötamine (5 tundi) Töötamine suulise juhendamise ja lihtsa skeemi järgi. Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.	Tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest. Tunneb ja kasutab erinevaid materjale, töövahendeid. Kasutab ohutult töövahendeid.	Praktilise tegevuse kaudu oskuste, teadmiste ja väärtushoiakute omandamine. Töö kui inimese tegevuse teadvustamine. Jooniste lugemine. Töötamine kirjalike juhendite järgi.	Kunstiõpetus: tehniliste oskuste omandamine toimub loova tegevuse käigus. Matemaatika: kasutab sobivaid mõõtevahendeid. Emakeel: väljendusoskus, kirjeldamine.

Tööviisid (20 tundi) Erinevad tehnikad. Töövahendite õige kasutamine. Säästev tarbimine. Ohutus.	Oskab materjale säästlikult kasutada. Mõtleb loovalt, töötab ohutult. Oskab valida erinevaid töötlemisviise ja vahendeid.	Praktiseeritakse erinevate materjalide töötlemisviise. Kasutatakse erinevaid töö- vahendeid. Töötamine paberi, kartongiga. Modelleerimine erinevatest materjalidest	Matemaatika: kasutab sobivaid mõõtevahendeid.
Kodundus (2 tundi) Keskonnateadlik tarbimine. Hügieen ja rõivaste korrashoid.	Peab vajalikuks jäätmete sorteerimist. On säästlik tarbija. Hoolitseb oma välimuse eest ja järgib viisakusreegleid.	Esitavad oma nägemuse mugava kodu kohta. Oma klassiruumi korrashoid. Mängulised ülesanded hügieeni ja rõivaste korrashoiu temadel.	Emakeel: väljendusoskus, kirjeldamine.

Kasutatud kirjandus ja õppematerjalid:

Kivirähk, T. (2012). Käsitöötuba. Kunsti- ja tööõpetus, I osa. Tallinn: Koolibri
Kivirähk, T. (2012). Käsitöötuba. Kunsti- ja tööõpetus, II osa. Tallinn: Koolibri
Kivirähk, T. (2012). Käsitöötuba. Kunsti- ja tööõpetus, III osa. Tallinn: Koolibri
Kivirähk, T. (2009). Käsitöötuba. Kunsti- ja tööõpetus, IV osa. Tähtpäevakaardid. Tallinn: Koolibri
Lind, E. (1998). Tööõpetus 1.-4. klass. Oska olla ja korda hoida. Tallinn: Koolibri
Lind, E. (1995). Tööõpetus 1.-4. klass. Tekstiilitööd. Tallinn: Koolibri
Opiq <https://www.opiq.ee>
Põhikooli riiklik õppekava <https://www.riigiteataja.ee/akt/114012011001?leiaKehtiv>